

ร่างยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๗

๑. จุดมุ่งและเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนา

จุดมุ่งของการพัฒนา “เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่ร่วมกันภายใต้วิถีพหุวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน” โดยมีเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนา คือ “ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีคุณภาพชีวิตที่เท่าเทียมหรือใกล้เคียงกับพื้นที่โดยรอบ”

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อสร้างความเข้มแข็งระดับชุมชน หมู่บ้าน และตำบล ที่ประชาชนมีส่วนร่วม และเกื้อหนุนต่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๒.๒ เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งควบคู่กับการยกระดับเศรษฐกิจของพื้นที่ให้เติบโต เพื่อเป็นฐานรายได้ที่มั่นคงและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พร้อมทั้งวางระบบเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับพื้นที่เศรษฐกิจตอนบนของประเทศ ประเทศเพื่อนบ้าน และนานาชาติ เพื่อยกระดับสู่การเป็นฐานเศรษฐกิจและการลงทุนใหม่ของประเทศที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๒.๓ เพื่อพัฒนาคนทุกช่วงวัยให้มีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพและดำเนินชีวิต มีหลักศาสนาที่ถูกต้องเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ และอยู่ร่วมกันบนสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างสันติสุข

๒.๔ เพื่อสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมให้กับคนทุกกลุ่มในสังคม และแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและลดความเหลื่อมล้ำทุกมิติ โดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน การเข้าถึงโอกาสทุน และทรัพยากรในการพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพและสมศักดิ์ศรี และสามารถเข้าถึงสิทธิและบริการพื้นฐานของรัฐอย่างเท่าเทียมกัน

๒.๕ เพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสาร เสริมสร้างความเข้าใจ และประสานความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๖ เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐให้มีศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นกลไกแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

๒.๗ เพื่อวางระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการใช้ประโยชน์ รักษา และฟื้นฟูอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความมั่นคงด้านทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์ และไม่ทำลายคุณภาพสิ่งแวดล้อม ภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

๓. เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

- ๓.๑ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดชายแดนภาคใต้ขยายตัวเพิ่มขึ้น
- ๓.๒ สัดส่วนคนจนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ลดลง
- ๓.๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้มีพื้นที่สันติสุขบนวิถีสังคมพหุวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น

๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนา

๔.๑ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาเพื่อสร้างความเข้มแข็งระดับชุมชน หมู่บ้าน และตำบล โดยประชาชนมีส่วนร่วม

แนวทางการดำเนินงาน จำนวน ๑๒ แนวทาง ประกอบด้วย

(๑) การแก้ปัญหายาเสพติดซึ่งเป็นปัญหาหลักและเชื่อมโยงกับปัญหาด้านความมั่นคงของพื้นที่อย่างครบวงจร โดยการปราบปรามผู้ผลิตและผู้จำหน่ายโดยยึดหลักตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด จริงจัง และต่อเนื่อง การเฝ้าระวังป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะในกลุ่มเด็ก และเยาวชน ทั้งที่อยู่ในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษา การสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กและเยาวชนห่างไกลจากยาเสพติด อาทิ โครงการ TO BE NUMBER ONE โครงการกีฬาต้านยาเสพติด การสนับสนุนกระบวนการสร้างครอบครัวอบอุ่นชุมชนเข้มแข็งและการปฏิบัติตามหลักศาสนาเพื่อเป็นแกนหลัก ป้องกันปัญหาเสพติดให้กับบุตรหลานในชุมชน และการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาในรูปแบบที่หลากหลาย อาทิ สถานบำบัดยาเสพติดของรัฐและเอกชน สถานบำบัดยาเสพติดชุมชน การใช้ศาสนบำบัด โดยมีวัด และมัสยิดเป็นสถานที่บำบัดฟื้นฟูยาเสพติด การใช้กีฬาและเกษตรบำบัด ตลอดจนการพัฒนาอาชีพให้กับผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูและฟื้นฟูโทษจากคดียาเสพติด

(๒) การบริหารจัดการโดยประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของสังคมระดับฐานรากผ่านพื้นที่สันติสุขขนาดเล็ก โดยสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการกำหนดประเด็นปัญหาและจัดการกับปัญหาด้วยตนเองเพื่อสร้างพื้นที่สันติสุขขนาดเล็กระดับชุมชนและหมู่บ้าน สร้างเครือข่ายและพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างภาคประชาชนและองค์กรภาคประชาสังคมให้เข้มแข็ง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนการพัฒนาร่วมกัน เพิ่มบทบาทองค์กรภาคประชาสังคมให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนและหมู่บ้านร่วมกับภาคประชาชนในพื้นที่ให้มากขึ้น และสนับสนุนการสร้างต้นแบบ (Best Practice) ด้านการบริหารจัดการชุมชนและหมู่บ้านในพื้นที่สันติสุขขนาดเล็กผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและองค์กรภาคประชาสังคม

(๓) บูรณาการการทำงานทุกภาคส่วนเพื่อสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ โดยการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานพัฒนา ภาคเอกชน และฝ่ายความมั่นคงอย่างเป็นระบบและมีเอกภาพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ การสนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ และพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ให้กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือน อาทิ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ชุดรักษาความสงบเรียบร้อยประจำระดับตำบล (ชรต.) และกองอาสารักษาดินแดง (อส.) และการพัฒนามาตรการพิเศษ

และวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามแนวทางสันติวิธีเพื่อสนับสนุนให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการและดูแลตนเองให้ปราศจากภัยความมั่นคงและภัยแทรกซ้อนต่างๆ ได้อย่างแท้จริง

(๔) การเพิ่มประสิทธิภาพข้อมูลข่าวสารเพื่อการพัฒนาในระดับชุมชนและหมู่บ้าน และวางระบบเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการจัดตั้งศูนย์รวมข่าวสารด้านการพัฒนาภาคประชาชนระดับชุมชนและหมู่บ้าน และเชื่อมโยงการข่าวไปสู่เครือข่ายศูนย์รวมข่าวสารด้านการพัฒนา ระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด เพื่อรับทราบสภาพความเป็นอยู่และปัญหาของประชาชนในระดับพื้นที่ อย่างถูกต้อง และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันอย่างแท้จริง การจัดตั้งโต๊ะข่าวระดับชุมชนและหมู่บ้าน เพื่อทำหน้าที่ปฏิบัติการข่าวการพัฒนาเชิงรุกในระดับพื้นที่ รวมทั้งมีการวางระบบเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลข่าวสารด้านการพัฒนาและด้านความมั่นคงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานข่าวเชิงรุกให้มากขึ้น

(๕) สนับสนุนให้เกิดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายตามแนวทาง “สันติวิธี” โดยสนับสนุนการเปิดเวทีพูดคุยตามแนวทาง “สันติวิธี” ให้กับผู้มีความเห็นต่างและมีอุดมการณ์แตกต่างจากรัฐ ที่เลือกใช้ความรุนแรงต่อสู้กับรัฐได้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นทางสาธารณะ มีเวทีและช่องทางที่ประชาชนทั่วไปสามารถแสดงความคิดเห็นและสิทธิในการสื่อสารไปสู่สังคมอย่างอิสระ และมีการรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์จากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและพัฒนา จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างเป็นรูปธรรม

(๖) สร้างความเข้มแข็งระดับชุมชน หมู่บ้าน และตำบล ผ่านโครงการตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการแก้ไขปัญหาและพัฒนาในระดับชุมชน หมู่บ้าน และตำบล ที่สามารถออกแบบการพัฒนาได้ด้วยตนเองตามโจทย์ปัญหา ความจำเป็น และความต้องการของคนใน แต่ละพื้นที่ และสนับสนุนการมีส่วนร่วมจัดทำแผนชุมชนที่มีคุณภาพและเชื่อมโยงแผนชุมชนสู่แผนระดับที่สูงขึ้น อย่างเชื่อมโยงและสอดคล้องกันทุกระดับตั้งแต่ระดับชุมชน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด และกระทรวง จนเกิดเป็นแผนเดียวกัน (One Plan) นำไปสู่การสร้างเสริมความเข้มแข็ง ชุมชน หมู่บ้าน และตำบล ที่ประชาชนในพื้นที่สามารถประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ตามศักยภาพ ทุน และฐานทรัพยากรของท้องถิ่น และมีวิถีชีวิตตามอัตลักษณ์สังคมพหุวัฒนธรรมของพื้นที่อย่างปกติสุขที่แท้จริง โดยขับเคลื่อนผ่าน “โครงการตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” และกำหนดกลไกการบริหารจัดการระดับพื้นที่ผ่าน “สภาสันติสุขตำบล”

(๗) ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารงานยุติธรรมให้มีเอกภาพ โปร่งใส เป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของประชาชน เพื่อขจัดเงื่อนไขความไม่ยุติธรรมทุกรูปแบบ โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการยุติธรรมสายหลัก กระบวนการยุติธรรมทางเลือกหรือเชิงสมานฉันท์ กระบวนการยุติธรรมชุมชน ตลอดจนการวางระบบธรรมนุญชุมชนและหมู่บ้าน สนับสนุนให้มีศูนย์ยุติธรรม ชุมชนและหมู่บ้านเพื่อสร้างความสมานฉันท์และลดความขัดแย้งในพื้นที่ และบูรณาการการบริหารกระบวนการยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีความเป็นเอกภาพนำไปสู่กระบวนการยุติธรรมที่มีความโปร่งใส เป็นธรรม ตามหลักนิติธรรม มนุษยธรรม และส่งเสริมให้มีการคุ้มครองพยานและการชันสูตรทางนิติวิทยาศาสตร์ให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนได้อย่างแท้จริง

(๘) สนับสนุนให้ภาคประชาชนมีความรู้ด้านกฎหมายในการดำเนินชีวิตบนฐานสังคมพหุวัฒนธรรม โดยสนับสนุนให้มีการฝึกอบรม ให้ความรู้ เผยแพร่กฎหมายที่จำเป็น เป็นประโยชน์ และเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันของประชาชนผ่านกระบวนการสื่อสาร การฝึกอบรม การพัฒนา E-learning ช่องทางการศึกษาหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมแต่ละกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงสื่อออนไลน์ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงช่องทางการรับรู้ได้โดยสะดวกและรวดเร็ว และสามารถใช้อำนาจดำเนินชีวิตบนฐานสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างปกติสุข

(๙) การอำนวยความสะดวกและเป็นธรรมและคุ้มครองสิทธิประชาชนตามกฎหมายในการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยการพัฒนากลไกคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ให้ความความเข้มแข็ง สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐ และเพิ่มประสิทธิภาพงานรับเรื่องราวร้องทุกข์และติดตามการสอบสวนลงโทษเจ้าหน้าที่รัฐที่ปฏิบัติหน้าที่ไม่เหมาะสมหรือโดยมิชอบ

(๑๐) ส่งเสริมให้ทุกหน่วยงานปฏิบัติหน้าที่โดยเคารพในหลักสิทธิมนุษยชน กฎหมาย และบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมของพื้นที่ โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างความเข้าใจและความตระหนักรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชน หลักกฎหมายที่ถูกต้อง และสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของพื้นที่

(๑๑) ปรับปรุงและพัฒนากฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ให้ส่งเสริมการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และมีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยเร่งดำเนินการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน หรือกระทบสิทธิของประชาชน ให้เป็นกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่ส่งเสริมการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของพื้นที่ รวมทั้งมีกลไกทางกฎหมายที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ

(๑๒) เพิ่มประสิทธิภาพการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบอย่างเป็นระบบ เท่าเทียม และครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย ด้วยการพิจารณาให้การช่วยเหลือ เยียวยาฟื้นฟู และพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ได้รับผลกระทบ ผู้ได้รับความเสียหาย ครอบครัว และชุมชนให้เป็นไปตามระเบียบทางราชการและครอบคลุมทุกมิติการช่วยเหลือด้วยความโปร่งใส เป็นธรรม ไม่ล่าช้า และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนากลไกและระบบการตรวจสอบเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการแสวงประโยชน์จากการเยียวยาหรือเอื้อประโยชน์ให้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

๔.๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและยกระดับฐานเศรษฐกิจหลักให้เข้มแข็งและเติบโตอย่างยั่งยืน ควบคู่กับการสร้างฐานเศรษฐกิจใหม่ตามศักยภาพของพื้นที่ให้เติบโตอย่างเหมาะสม

แนวทางการดำเนินงาน รวม ๑๓ แนวทาง ประกอบด้วย

(๑) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก (Local Economy) ในระดับครัวเรือนและชุมชน และเชื่อมโยงสู่ระบบเศรษฐกิจที่สูงขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้เศรษฐกิจฐานรากเป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างยั่งยืน โดย

(๑.๑) การพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตรจากต้นน้ำถึงปลายน้ำ อย่างครบวงจร โดยมุ่งเน้นกลุ่มผลิตผลทางการเกษตรที่มีศักยภาพ ประกอบด้วย ๑) กลุ่มสินค้าเกษตรหลักของพื้นที่ ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ไม้ผล ๒) กลุ่มสินค้าเกษตรที่เป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่ อาทิ โกเบตง ส้มโชกุน ๓) กลุ่มสินค้าที่ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ได้แก่ กล้วยหินบันนังสตา ส้มโอปุโกยะรัง ปลาภูเขาตากใบ (สำหรับทำปลาภูเขาเค็มตากใบ) ลองกองตันหยงมัส ๔) กลุ่มสินค้าเกษตรทางเลือกใหม่และขยายผล เชิงพาณิชย์ ได้แก่ ไข่ กาแฟ โกโก้ ข้าวพื้นเมือง ๕) กลุ่มทำปศุสัตว์ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมและศักยภาพพื้นที่ เช่น แพะ โคเนื้อ ไก่ชน เป็นต้น และ ๖) กลุ่มทำประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งในพื้นที่ที่เหมาะสม เช่น ปูทะเล ปลาสร้อยดอนนา ปลาเก๋ทะเลหี ปลานิลน้ำไหล เป็นต้น ควบคู่กับการปรับปรุงแบบการทำเกษตรแบบดั้งเดิมหรือทำเกษตรเชิงเดี่ยวเป็นการทำเกษตรตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรผสมผสาน นวนเกษตร เกษตรประณีต เกษตรอินทรีย์ การดำเนินโครงการและการขยายผลโครงการพระราชดำรินในพื้นที่ควบคู่กับการสนับสนุนและพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง เพื่อสร้างความมั่นคง ด้านอาชีพเกษตรกรให้กับประชาชนในพื้นที่และสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว

(๑.๒) พัฒนาศักยภาพผู้ผลิตและกลุ่มผลิตสินค้าชุมชน (OTOP) โดยการสร้างโอกาสและการเข้าถึงข้อมูล องค์ความรู้ และพัฒนาความสามารถในการเชื่อมโยงและผสมผสานองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับองค์ความรู้ที่สร้างขึ้นใหม่มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับภูมิสังคมและอัตลักษณ์ของพื้นที่ รวมถึง การเพิ่มทักษะการประกอบการที่สอดคล้องและจำเป็นต่อการยกระดับผู้ผลิตและกลุ่มผลิตสินค้าชุมชน (OTOP) ให้สามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน มีมูลค่าสูง และตรงกับความต้องการของตลาด นำไปสู่การสร้างความมั่นคงด้านอาชีพและรายได้ให้กับผู้ผลิตสินค้าชุมชนและสมาชิกชุมชนในระยะยาว

(๑.๓) พัฒนาระบบตลาดให้เข้มแข็งสามารถเชื่อมโยงระหว่างระบบเศรษฐกิจฐานรากสู่ระบบเศรษฐกิจของจังหวัด ภูมิภาค และระบบเศรษฐกิจที่สูงขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการตลาดให้มีรูปแบบที่หลากหลายสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ กิจกรรมการผลิต และความสะดวกของผู้บริโภค อาทิ ตลาดกลางสินค้าเกษตร ร้านค้าประชารัฐ

ห้างสรรพสินค้า การขายตรงจากผู้ผลิตสู่ผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศโดยตรงผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ เช่น เฟสบุ๊ก ยูทูบ อินสตาแกรม เป็นต้น โดยใช้ระบบขนส่งสินค้าที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม วิสาหกิจรายย่อย และ Start up ให้มีความเข้มแข็ง และสามารถปรับตัวสู่ธุรกิจที่ตรงกับความต้องการของตลาดและธุรกิจที่มีแนวโน้มความต้องการมากขึ้นในอนาคตเพื่อเป็นฐานการสร้างรายได้ที่สำคัญให้กับพื้นที่ โดยการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) วิสาหกิจรายย่อย (Micro SMEs) ผู้ประกอบการใหม่ (Early Stage/Start up) ตลอดจนวิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์ให้มีความรู้และทักษะการประกอบธุรกิจอย่างมืออาชีพและสามารถแข่งขันได้ อาทิ กระบวนการผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐานและตรงกับความตลาด การบริหารจัดการทางการเงินเพื่อลดต้นทุนทางธุรกิจ การเพิ่มมูลค่าและสร้างคุณค่าสินค้า การเพิ่มช่องทางการทำตลาดที่หลากหลายและตรงกับกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะช่องทางการจำหน่ายผ่านตลาดออนไลน์ ดิจิทัลมาร์เก็ตติ้ง (Digital Marketing) การสนับสนุนผู้ประกอบการให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนช่วยเหลือเพื่อดำเนินธุรกิจผ่านบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) ควบคู่กับการสนับสนุนให้วิสาหกิจขนาดเล็กขนาดกลาง ขนาดย่อมสามารถบรรเทาปัญหาและฟื้นฟูธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยการเสริมสภาพคล่องทางการเงินอย่างเพียงพอ และสร้างความพร้อมให้สามารถแข่งขันได้ทั้งในระดับประเทศและระดับสากลโดยส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและระบบดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กรและธุรกิจอย่างเหมาะสม

(๓) สนับสนุนการวางรากฐานการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจจากภาคเกษตรดั้งเดิมสู่ภาคอุตสาหกรรมเกษตร และภาคบริการที่มีมูลค่าสูงโดยใช้เทคโนโลยีและการสร้างนวัตกรรม เพื่อให้เศรษฐกิจของพื้นที่เกิดการพัฒนาก้าวกระโดด ยกระดับรายได้ให้หลุดพ้นจากความยากจน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยบูรณาการการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกันใน ๓ มิติ ได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy : BCG Economy Model) ไปพร้อม ๆ กัน โดยนำความได้เปรียบและความพร้อมของทรัพยากรในพื้นที่ในด้านต่าง ๆ อาทิ ความหลากหลายทางชีวภาพ ผลผลิตทางการเกษตรที่อุดมสมบูรณ์ที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งผลิตอาหารที่สำคัญของประเทศ และนานาชาติ การเป็นศูนย์การแพทย์ครบวงจรและบริการสุขภาพที่เป็นที่ยอมรับระดับประเทศ ศักยภาพการพัฒนาพลังงานทดแทน พลังงานทางเลือก และการเป็นศูนย์กลางพลังงานของประเทศ และการพัฒนาการท่องเที่ยวที่หลากหลายรูปแบบ มาต่อยอดด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เพื่อสร้างนวัตกรรมในสินค้าและบริการให้เกิดมูลค่าสูงเพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจทั้งระบบสู่ฐานการผลิตและฐานเศรษฐกิจที่มีมูลค่าสูงในระยะยาว

(๔) การเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการลงทุนขนาดใหญ่ในพื้นที่สู่การเป็นฐานเศรษฐกิจและการลงทุนใหม่ของประเทศ และวางระบบเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน และนานาชาติ โดย

(๔.๑) การพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการและแรงงานให้มีคุณภาพ การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกลุ่มธุรกิจในพื้นที่ให้สามารถเกื้อหนุนซึ่งกันและกันอย่างครบวงจร ตั้งแต่ระดับชุมชน ระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับกลุ่มจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ

(๔.๒) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ทั้งระบบถนน ระบบขนส่งทางราง ระบบขนส่งทางทะเล และระบบการขนส่งทางอากาศ เพื่ออำนวยความสะดวกการขนส่งสินค้าและรองรับภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและแข่งขันได้

(๔.๓) การพัฒนานโยบายส่งเสริมการลงทุนและกำหนดมาตรการพิเศษระดับสูงสุด เพื่อจูงใจและสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนทุกระดับทั้งในประเทศและต่างประเทศที่จะเข้ามาลงทุนในพื้นที่

(๔.๔) การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดพื้นที่ฐานเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมใหม่ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อาทิ อุตสาหกรรมพัฒนาระบบราง อุตสาหกรรมอู่ต่อเรือ อุตสาหกรรมพลังงานสะอาดหรือพลังงานทดแทนที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(๔.๕) การใช้ประโยชน์จากความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและนานาชาติ อาทิ ข้อตกลงภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างไทย-มาเลเซีย (JDS) กรอบความร่วมมือตามยุทธศาสตร์ลิมา ดาซาร์ (Lima Dasar) กรอบความร่วมมือการพัฒนาเศรษฐกิจ ๓ ประเทศระหว่างประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทย (IMT-GT) รวมถึงการพัฒนาแนวระเบียงเศรษฐกิจที่ ๖ (Economic Corridor 6 th: EC 6) และความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง (Sister City) ของจังหวัดชายแดนภาคใต้กับเมืองในภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อเป็นเวทีความร่วมมือในการเจรจาข้อตกลงการปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องให้มีความสะดวกต่อการเชื่อมโยงเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างกันให้มีความเข้มแข็งและกว้างขวางยิ่งขึ้น ตลอดจนเป็นการเตรียมความพร้อมรองรับการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจแบบไร้รอยต่อระหว่างพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้กับภูมิภาคอาเซียนและระดับโลก

(๕) การขยายผลโครงการเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ไปสู่เมืองต้นแบบที่ ๔ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา “เมืองต้นแบบอุตสาหกรรมก้าวหน้าแห่งอนาคต” เพื่อสร้างฐานเศรษฐกิจใหม่รองรับการลงทุนจากในและนอกประเทศ และสร้างเศรษฐกิจในพื้นที่ให้เติบโตอย่างมั่นคง โดยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนแม่บทเพื่อศึกษาความเหมาะสมการดำเนินโครงการเมืองต้นแบบ อุตสาหกรรมก้าวหน้าแห่งอนาคตในพื้นที่อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ซึ่งประกอบด้วยแผนดำเนินงานกิจกรรมสำคัญ ได้แก่ ๑) เขตพื้นที่ประกอบอุตสาหกรรมเพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจใหม่ (New Growth Engine) อาทิ อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป อุตสาหกรรมผลิตอาหารฮาลาลและบริการสุขภาพทางการแพทย์ครบวงจร อุตสาหกรรมฐานชีวภาพ อุตสาหกรรมขนส่งทางราง ๒) การพัฒนาท่าเรือสงขลาแห่งใหม่ ๓) การเป็นศูนย์กลางพลังงานของภาคใต้ (Energy Hub) ๔) การพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart City) โดยผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นอย่างรอบด้านจากทุกภาคส่วน การศึกษาต้องครอบคลุมทุกมิติโดยเฉพาะผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยภาคประชาชนต้องให้การยอมรับ และมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ และได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินการอย่างแท้จริง ควบคู่กับการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อสร้างฐานเศรษฐกิจในพื้นที่ให้เติบโตอย่างต่อเนื่อง

(๖) เร่งขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษนราธิวาสสู่การเป็นฐานเศรษฐกิจใหม่เพื่อยกระดับรายได้ให้กับประชาชนของพื้นที่ โดยการจัดหาที่ดินเพื่อจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโครงข่ายคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ การให้สิทธิประโยชน์การลงทุนในระดับเหมาะสมเพื่อจูงใจให้นักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ กำหนดรูปแบบการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อรองรับ

กิจกรรมเป้าหมายและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนและยกระดับการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งขับเคลื่อนตามแผนแม่บทการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษนราธิวาสสู่การปฏิบัติ ควบคู่กับการขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา เพื่อสร้างฐานเศรษฐกิจใหม่ที่สามารถยกระดับรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

(๗) สนับสนุนให้จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นระเบียงเศรษฐกิจฮาลาล (Halal Economic Corridor) โดยการเป็น ศูนย์กลางธุรกิจและอาหารฮาลาล (Business and Food Halal Hub) ระดับประเทศและนานาชาติ โดยสนับสนุนการพัฒนาการผลิตอาหารฮาลาลตลอดห่วงโซ่การผลิตให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามหลักศาสนบัญญัติและมาตรฐานสากล ได้แก่ การพัฒนาวัตถุดิบ พัฒนาระบบมาตรฐาน พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการผลิต พัฒนาระบบการผลิต พัฒนาผู้ประกอบการ การสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้า และการส่งเสริมการตลาด ตลอดจนพัฒนาธุรกิจสินค้าและบริการฮาลาลอื่น ๆ ที่มีศักยภาพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและระดับนานาชาติ อาทิ ผลิตภัณฑ์จากพืชและสมุนไพรท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์ยาและเวชสำอาง สถานพยาบาล สถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก คริวและผู้ประกอบอาหารฮาลาล (เชฟ) ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดและมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นและจะเป็นแหล่งสร้างรายได้ที่สำคัญของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในอนาคต

(๘) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองเบตงให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวระดับนานาชาติและเชื่อมโยงสู่พื้นที่ตอนใน แหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง และแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่มีศักยภาพ อาทิ ทะเลหมอกอัยเยอร์เวง เชื่อนบางลาง จังหวัดยะลา ป่าฮาลา-บาลา จังหวัดยะลาและนราธิวาส ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว จังหวัดปัตตานี แหล่งท่องเที่ยวอำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส และมีการเชื่อมโยงโครงข่ายท่องเที่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา และสตูล โดยการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบสาธารณูปโภคให้มีมาตรฐานและเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว พัฒนาและปรับปรุงเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานและปลอดภัย พัฒนาจุดแวะพักรถที่สามารถเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้อย่างสะดวก การสร้างเส้นทางท่องเที่ยว (Tourism Route) เชื่อมโยงการท่องเที่ยวที่หลากหลาย การจัดกิจกรรมส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำแผนบริหารจัดการ เพื่อควบคุม ดูแล และป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเมืองเบตงและพื้นที่เชื่อมโยงอย่างเป็นระบบและมีเอกภาพ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากสนามบินเบตง เชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับเมืองท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(๙) ยกระดับการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายในพื้นที่ให้เป็นจุดแข็งและเป็นแหล่งสร้างรายได้ที่ยั่งยืน โดยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีรูปแบบที่หลากหลายและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองต่อ Life Style ของคนทุกกลุ่ม และพัฒนาบริการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของพื้นที่ อาทิ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและสปาฮาลาล การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเมืองเก่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงอาหาร และการท่องเที่ยวเชิงกีฬา โดยการปรับปรุงภูมิทัศน์ พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้รองรับการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ อย่างเพียงพอ ได้มาตรฐาน และปลอดภัย การพัฒนาปรับปรุงและบูรณะแหล่งท่องเที่ยวให้มีเรื่องราวเพื่อสร้างเป็นจุดขายที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ การพัฒนา

ระบบขนส่งสาธารณะที่มีความปลอดภัยเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาผู้ประกอบการในท้องถิ่น และสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการเป็นเครือข่ายอาสาสมัครท่องเที่ยวและการนำเที่ยว (มักคฺเทศก์ ชุมชน) การประชาสัมพันธ์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวผ่านช่องทางที่หลากหลายไปยังเป้าหมายนักท่องเที่ยว กลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งการจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

(๑๐) ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนให้มีความเข้มแข็งเพื่อเป็นแหล่งสร้างงาน สร้างรายได้ และพึ่งพาตนเองในระยะยาวของชุมชน โดยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่มีศักยภาพให้มีมาตรฐานการจัดการแหล่งท่องเที่ยวและที่พัก สนับสนุนองค์ความรู้และส่งเสริมให้ชุมชนเป็นผู้ประกอบการและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน ใช้อัตลักษณ์ความโดดเด่นบนฐานของความหลากหลายทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาของชุมชนเป็นจุดขาย ยกกระตือรือร้นให้บริการด้านการท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานของชุมชน และสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว สร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนให้เชื่อมโยงกับผู้ประกอบการท่องเที่ยวรายใหญ่บนฐานของการได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวร่วมกัน สนับสนุนการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพสินค้า OTOP และสินค้าที่ระลึกเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน และประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนผ่านช่องทางที่หลากหลายโดยเฉพาะสื่อออนไลน์

(๑๑) เพิ่มศักยภาพการค้าชายแดนและด่านศุลกากรชายแดนไทย-มาเลเซียเพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจและเป็นฐานสร้างรายได้ของพื้นที่ โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการรองรับการค้า การขนส่ง และการท่องเที่ยวให้เพียงพอและได้มาตรฐานการจัดระเบียบการใช้พื้นที่บริเวณด่านชายแดนให้เหมาะสมต่อการเป็นประตูเข้า-ออกของประเทศ การพัฒนาเมืองและชุมชนชายแดนให้น่าอยู่น่าท่องเที่ยว มีภูมิทัศน์ที่สวยงาม และมีระบบสาธารณูปโภคที่เพียงพอและมีคุณภาพมาตรฐานระดับสากลเพื่อสนับสนุนการค้าและการท่องเที่ยวบริเวณชายแดน และพัฒนาระบบการให้บริการของด่านศุลกากรโดยนำระบบบริการอัจฉริยะมาปรับใช้อย่างเต็มระบบสู่การเป็นศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ และการพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีขีดความสามารถเป็นเลิศในการให้บริการ (Small and Smart) เพื่อรองรับการค้าและการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๑๒) ยกกระตือรือร้นพัฒนาพื้นที่สู่การเป็นศูนย์กลางพลังงานแห่งอนาคตของประเทศ ผ่านการขับเคลื่อน “โครงการบริหารจัดการพลังงานไฟฟ้าแบบครบวงจรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ดำเนินกิจกรรมจากต้นน้ำสู่ปลายน้ำเพื่อสร้างความมั่นคงด้านพลังงานในพื้นที่กระจายรายได้สู่ชุมชน และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนในพื้นที่ อาทิ การสนับสนุนการฝึกอบรมและจัดสรรปัจจัยการผลิตพืชพลังงานที่จำเป็นให้กับประชาชนในพื้นที่ การส่งเสริมให้จัดตั้งศูนย์เพาะเลี้ยงและเพาะพันธุ์กล้าไม้พืชพลังงานในระดับหมู่บ้านและชุมชน และถ่ายทอดเทคโนโลยีและองค์ความรู้ด้านการแปรรูปสินค้า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการบริการที่มีมาตรฐาน เพื่อให้มีสินค้าและบริการจากหมู่บ้านและชุมชนในพื้นที่ออกสู่ตลาดสินค้าทั้งในและต่างประเทศ การพัฒนาโรงไฟฟ้าชุมชนขนาดเล็ก และการบริหารจัดการกองทุนพลังงานโดยชุมชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ

(๑๓) เร่งแก้ไขปัญหาค่าความเดือดร้อนเร่งด่วนด้านเศรษฐกิจเพื่อลดผลกระทบรุนแรงต่อภาคการผลิต ภาคธุรกิจ การจ้างงาน และรายได้ของประชาชน ได้แก่

(๑๓.๑) การแก้ไขปัญหาระบาดในพืชและสัตว์เศรษฐกิจสำคัญ โดยเฉพาะโรคใบร่วงชนิดใหม่ในยางพารา ที่ระบาดเป็นวงกว้างในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้กว่า ๘๐๐,๐๐๐ ไร่ จำนวนเกษตรกรได้รับผลกระทบประมาณ ๖๘,๔๐๐ ราย โดยบูรณาการหน่วยงานของรัฐและสถาบันการศึกษาในพื้นที่ กำหนดร่วมกันสร้างการตระหนักรู้ให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในพื้นที่ ศึกษาสาเหตุการระบาด กำหนดมาตรการป้องกัน ยับยั้งการแพร่ระบาด และการแก้ไขฟื้นฟู รวมทั้งการบรรเทาผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางโดยเร็วที่สุด และโรคลัมปี สกิน (Lumpy Skin Disease) ซึ่งเป็นโรคอุบัติใหม่ที่ระบาดในโคกระบือ

(๑๓.๒) การแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ประกอบการประมงพาณิชย์ อุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง และชาวประมง ที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการแก้ไขปัญหาค่าการทำประมงผิดกฎหมายของภาครัฐเพื่อให้เป็นไปตามกฎระเบียบของสหภาพยุโรปในการต่อต้านการทำประมง IUU Fishing โดยเร่งดำเนินโครงการนำเรือประมงออกนอกระบบเพื่อการจัดการทรัพยากรประมงทะเลที่ยั่งยืนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พิจารณาการชดเชยเยียวยาและบรรเทาผลกระทบให้กับเจ้าของเรืออย่างเป็นธรรม พิจารณาแนวทางส่งเสริมอาชีพให้กับชาวประมงที่ประสงค์จะเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่นอย่างเหมาะสม และฟื้นฟูอุตสาหกรรมประมงให้กลับมาเป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญของพื้นที่ รวมถึงการนำเรือที่รัฐซื้อคืนมาใช้ประโยชน์สำหรับจัดทำปะการังเทียมในพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดชายแดนภาคใต้

(๑๓.๓) การแก้ไขปัญหาค่าว่างงานของกลุ่มแรงงานไทยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เดินทางกลับจากต่างประเทศ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทั้งกลุ่มที่ต้องการทำงานในภูมิภาคในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้หรือในประเทศไทย และกลุ่มที่ประสงค์เดินทางกลับไปทำงานในประเทศมาเลเซียและมีความพร้อมเป็นแรงงานไทยที่มีคุณภาพ และถูกต้องตามกฎหมาย จำนวนกลุ่มเป้าหมาย ๑๗,๐๐๐ คน โดยให้ความช่วยเหลือในด้านการพัฒนาทักษะอาชีพ ด้านการศึกษา ด้านคุณภาพชีวิต และด้านกฎหมายและการอำนวยความสะดวกในการเดินทาง โดยเร่งรัดดำเนินการให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการช่วยเหลือและพัฒนาแรงงานไทยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้กลุ่มที่เดินทางกลับจากต่างประเทศ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

(๑๓.๔) การแก้ไขปัญหาราชกรขาดเอกสารสิทธิในที่ดินทำกิน ให้สามารถได้สิทธิในที่ดินทำกินและอยู่อาศัยโดยชอบธรรม เพื่อให้มีทุนในการดำเนินชีวิตและพัฒนาอาชีพให้เกิดความมั่นคงและพึ่งตนเองได้ในระยะยาว

๔.๓ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาคนทุกช่วงวัยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและอยู่ร่วมกัน บนวิถีพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง

แนวทางการดำเนินงาน จำนวน ๑๒ แนวทาง ประกอบด้วย

(๑) การสนับสนุนให้ประชาชนทุกศาสนาอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขบนวิถีสังคม พหุวัฒนธรรม โดย

(๑.๑) ส่งเสริมการยอมรับและตระหนักถึงคุณค่าของการอยู่ร่วมกันบนความหลากหลาย
ทางวัฒนธรรมและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียม

(๑.๒) สร้างพื้นที่กลางและสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิสัมพันธ์การแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ และการทำกิจกรรมร่วมกันของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง ทั้งมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และการ
พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักศาสนาที่ถูกต้อง เพื่อนำไปสู่การลดความหวาดระแวงและอยู่ร่วมกัน ในพื้นที่
จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างสันติสุข

(๑.๓) การส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มทุกศาสนิกได้ช่วยเหลือดูแลและเอื้ออาทรต่อกัน
โดยเน้นการขับเคลื่อนงานผ่านโครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริและการสร้างสังคม
พหุวัฒนธรรมตั้งแต่วัยเยาว์

(๑.๔) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อพึงปฏิบัติและข้อพึงหลีกเลี่ยงตามหลัก
ศาสนาที่ถูกต้องผ่านระบบการศึกษา วิทยากรด้านศาสนา ผู้นำศาสนา และประชาสัมพันธ์ไปยังแต่ละ
กลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินวิถีชีวิตและการปฏิบัติศาสนกิจตามหลักศาสนา
ทุกศาสนาอย่างเท่าเทียม โดยมุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินวิถีชีวิตและการปฏิบัติศาสนกิจตามหลัก
ศาสนาทุกศาสนาที่ถูกต้องและเท่าเทียม การปรับปรุงกฎ ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องให้เอื้อต่อเสรีภาพ
ในการดำเนินชีวิตตามหลักศาสนา และขจัดการเลือกปฏิบัติทางวัฒนธรรมเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่รู้สึกถึง
การเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยอย่างแท้จริง

(๓) การฟื้นฟูชุมชนไทยพุทธให้เข้มแข็งและร่วมเป็นพลังพัฒนาพื้นที่บนฐานสังคม
พหุวัฒนธรรมที่เอื้ออาทรต่อกัน โดยเร่งรัดบูรณาการการดำเนินงานทุกภาคส่วนเพื่อสนับสนุนและช่วยเหลือ
ชาวไทยพุทธที่ได้เสนอความต้องการด้านต่างๆ อาทิ การสร้างความเข้มแข็งชุมชน การพัฒนาอาชีพ
และวิสาหกิจชุมชน การพัฒนาศาสนสถาน การกำหนดมาตรการสร้างความปลอดภัยให้กับวัดและภิกษุสงฆ์
การให้ความช่วยเหลือเนื่องจากการได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
(COVID-19) การเปิดพื้นที่สื่อผ่านช่องทางต่างๆ ให้มากขึ้น การสนับสนุนให้มีครัวไทยพุทธทุกโรงพยาบาล
ในพื้นที่การณรงค์ให้เยาวชนไทยพุทธมีสำนึกรักบ้านเกิด และส่งเสริมให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาได้กลับมาอยู่
อาศัยและประกอบอาชีพในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนเชิงบูรณาการเพื่อให้เข้าใจถึงหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยการสนับสนุนศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) สถาบันการศึกษาปอเนาะ และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้ดำเนินการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ มาตรฐาน และเป็นไปตามหลักศาสนาถูกต้อง การส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทยให้ทั่วถึงและสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาความเป็นเลิศในวิชาสามัญแก่โรงเรียนที่สอนวิชาสามัญควบคู่กับวิชาศาสนา การพัฒนาทักษะอาชีพกลุ่มเยาวชนในสถาบันการศึกษาปอเนาะ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม การเสริมสร้างความเข้าใจ ค่านิยม และปลูกฝังความเป็นไทย การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของครอบครัวและชุมชนในการจัดการศึกษา และการสนับสนุนให้ผู้นำศาสนาและบุคลากรท้องถิ่นที่มีความรู้ภาษามลายูท้องถิ่นและภาษาอาหารบรรมถึงผู้ที่จบการศึกษาจากต่างประเทศมีส่วนร่วมในการสอนในโรงเรียนของรัฐและเอกชน

(๕) เร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนและสนับสนุนการขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษาของผู้เรียนทุกระดับ โดย

(๕.๑) พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของคนทุกช่วงวัย โดยพัฒนาสถานศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบให้มีความทันสมัย มีเครื่องมืออุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพียงพอ และเอื้อต่อการศึกษาเรียนรู้ และสามารถจัดระบบการเรียนการสอนทั้งระบบออฟไลน์และออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๕.๒) พัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ ได้แก่ การศึกษาภาคบังคับ การศึกษาสายสามัญ การศึกษาสายอาชีพ และการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิการศึกษาทุกระดับโดยเฉพาะการศึกษาภาคบังคับ การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาระยะสั้นเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานได้เร็วขึ้น การบูรณาการการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับหลักศาสนา ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น และการพัฒนาระบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาให้สอดคล้องกับรูปแบบการศึกษาของพื้นที่

(๕.๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และทุกระดับชั้น โดยเฉพาะในสาขาวิชาที่ขาดแคลนและจำเป็นสำหรับการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และประเทศในอนาคต อาทิ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษามลายู ภาษาจีน เป็นต้น

(๕.๔) สนับสนุนการขยายโอกาสเข้าถึงการศึกษาทุกระดับให้แก่คนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มครอบครัวที่มีฐานะยากจน กลุ่มคนเปราะบาง และกลุ่มคนด้อยโอกาสทางสังคม สนับสนุนให้มีมาตรการรองรับกรณีเยาวชนออกจากกระบบการศึกษากลางคัน และทบทวนการยุบรวมโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับคนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกันและต่อเนื่อง

(๖) ส่งเสริมและสนับสนุนนักศึกษาไทยที่ประสงค์จะเดินทางไปศึกษาหรืออยู่ระหว่างศึกษาในต่างประเทศให้พร้อมนำศักยภาพกลับมาพัฒนาพื้นที่และประเทศชาติ โดยการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาไทยที่จะไปศึกษาต่อ เช่น ทักษะทางภาษา ทักษะการใช้ชีวิตในต่างประเทศ การรับรองคุณวุฒิของผู้สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ เป็นต้น การสร้างระบบพี่เลี้ยงและเครือข่ายนักศึกษาเพื่อดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกันในระหว่างการศึกษา การให้ทุนการศึกษาต่อเนื่อง การรับรองวิทยฐานะผู้สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ และการจัดหางานในหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เหมาะสมเพื่อเป็นการจูงใจและเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

(๗) ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตที่สอดคล้องกับคนทุกกลุ่มทุกวัยและเปิดพื้นที่แสดงออกอย่างสร้างสรรค์สำหรับคนทุกกลุ่ม โดยเสริมสร้างนิสัยใฝ่รู้แก่คนทุกเพศทุกวัย สร้างนิสัยรักการอ่าน การค้นคว้าจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้นอกระบบห้องเรียนให้ทันสมัย เพียงพอ และใช้บริการได้อย่างสะดวก เช่น ศูนย์การเรียนรู้ อุทยานวิทยาศาสตร์ (TK Park) สื่อออนไลน์รูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ง่ายต่อการค้นคว้าตามอัธยาศัย การสร้างพื้นที่ที่สามารถตอบสนองต่อ Life Style และแสดงออกของเยาวชนคนรุ่นใหม่อย่างสร้างสรรค์ และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาและแสดงถึงอัตลักษณ์ท้องถิ่นบนฐานวัฒนธรรมที่หลากหลาย โดยการรวบรวมและจัดระบบองค์ความรู้ให้เข้าถึงง่าย เพื่อให้คนในท้องถิ่นมีความรู้ที่จะอยู่ในท้องถิ่นตนเอง มีความภาคภูมิใจและไม่อพยพทิ้งถิ่น เช่น ความรู้ด้านแพทย์แผนโบราณของชาวไทยพุทธและมุสลิม งานศิลปหัตถกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น รวมทั้งการสนับสนุนให้เกิดการต่อยอดด้วยการผสมผสานกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อเป็นองค์ความรู้ที่ทันสมัย สามารถนำไปใช้ด้านการพัฒนาอาชีพ การพัฒนาคุณภาพชีวิต และการพัฒนาท้องถิ่นอย่างแพร่หลาย

(๘) ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ สังคมพหุวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ชาติ และประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์ โดยการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาหลักสูตรท้องถิ่นที่ให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจสังคมพหุวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ชาติ และประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างความสามัคคีและความสมานฉันท์ของคนทุกกลุ่มในพื้นที่ การเสริมสร้างอัตลักษณ์และความเป็นตัวตนของคนจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงให้มีการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ภาษามลายู ภาษาอังกฤษ ภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ที่สำคัญในทุกระดับการศึกษาเพื่อเป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสาร ดำเนินชีวิตประจำวัน พัฒนาอาชีพ และสานสัมพันธ์กับโลกมลายู โลกออาหรับ และนานาชาติ

(๙) ส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทของผู้นำศาสนาในพื้นที่ เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างคุณค่า ทางศาสนา วัฒนธรรมและการเรียนรู้ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม ด้วยการสนับสนุนให้ผู้นำทางศาสนาของแต่ละศาสนาได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างเต็มศักยภาพ ผ่านพิธีการ และกระบวนการทางศาสนาของแต่ละศาสนา โดยเฉพาะการให้ผู้นำทางศาสนาของแต่ละศาสนาได้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และถ่ายทอดหลักการทางศาสนาที่ถูกต้องระหว่างกัน ตลอดจนได้มีโอกาสจัดกิจกรรมศาสนิกสัมพันธ์ร่วมกัน เพื่อสร้างพลังร่วมในการกระตุ้นและผลักดันให้เกิดความรัก ความสามัคคี และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

(๑๐) สร้างความแข็งแกร่งของสถาบันอุดมศึกษาด้านวิชาการและเทคโนโลยี และยกระดับสู่การเป็นสถาบันการศึกษาระดับนานาชาติ โดยสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในพื้นที่มีบทบาทเป็นศูนย์กลางการศึกษาที่มีความเป็นเลิศในสหวิชาการ อาทิ ด้านการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ด้านความเป็นเลิศทางการแพทย์ ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อยกระดับคุณภาพ และศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในพื้นที่รองรับการพัฒนาเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมสู่สังคม ดิจิทัล รวมทั้งจัดการศึกษาหลักสูตรนานาชาติและพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษาเพื่อยกระดับการศึกษาของพื้นที่ สู่ระดับประเทศและนานาชาติ

(๑๑) การส่งเสริมการดูแลสุขภาพของคนทุกช่วงวัยและการสร้างภูมิคุ้มกันโรค โดย

(๑๑.๑) แก้ไขปัญหาอนามัยแม่และเด็กและภาวะโภชนาการต่ำในเด็กเล็ก โดยพัฒนาการให้ความรู้แก่สตรีวัยเจริญพันธุ์และคู่สมรสเตรียมพร้อมก่อนคลอดอย่างมีคุณภาพและปลอดภัย เพิ่มประสิทธิภาพงานบริการสาธารณสุขมูลฐานด้านอนามัยแม่และเด็กด้วยการติดตามกลุ่มเป้าหมายแบบ มุ่งเป้า สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก้ไขปัญหอนามัยแม่และเด็กอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อลดปัญหาอัตราการตายของมารดาและทารกแรกเกิด และแก้ไขปัญหภาวะโภชนาการต่ำในเด็กเล็ก เพื่อเด็กและเยาวชนในพื้นที่มีสุขภาพกายที่แข็งแรง มีพัฒนาการที่สมวัย มีความพร้อมที่จะยกระดับคุณภาพ ชีวิตตนเองที่ดีขึ้น และเติบโตเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาจังหวัด ชายแดนภาคใต้ต่อไป

(๑๑.๒) การสนับสนุนกิจกรรมสุขภาพให้กับเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาและ เตรียมความพร้อมด้านสุขภาพของผู้สูงวัย โดยสนับสนุนและส่งเสริมการจัดกิจกรรมการออกกำลังกาย และ กีฬาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนให้กีฬากลายเป็นวิถีชีวิตของเด็กและเยาวชน การเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุเพื่อการเตรียมความพร้อมที่จะรองรับสังคม สูงวัย และการ สร้างเครือข่ายภาคประชาชนในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรค รวมทั้งการส่งเสริมการใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแพทย์ทางเลือกโดยการใช้พืชสมุนไพรในท้องถิ่นเพื่อสร้างสุขภาพที่ดีให้กับคนทุกกลุ่มวัย โดยเฉพาะผู้สูงวัย

(๑๑.๓) ส่งเสริมให้ประชาชนมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมเพื่อป้องกันและลด ความเจ็บป่วยจากโรคต่างๆ โดยการรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ (ลดอาหารหวาน มัน เค็ม) การออก กกำลังกายให้เพียงพอ การจัดการกับความเครียดได้อย่างเหมาะสม ไม่สูบบุหรี่ และไม่ดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อ ป้องกัน และลดการเสียชีวิตด้วยโรคที่ป้องกันได้ อาทิ โรคมะเร็ง โรคหัวใจ โรคเบาหวาน การปฏิบัติตนอย่าง ถูกต้อง เพื่อป้องกันโรคอุบัติใหม่ อาทิ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และโรคอุบัติซ้ำที่เกิดจากการ เปลี่ยนแปลงของสภาพดินฟ้าอากาศ เช่น ไข้หวัดใหญ่ ชิคุนกุนยา เป็นต้น พร้อมทั้งสนับสนุนให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมที่ส่งเสริมต่อการดูแลสุขภาพประชาชน อาทิ จัดให้มีสถานที่ และอุปกรณ์ สำหรับการออกกำลังกายภายในหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับคนทุกกลุ่มวัย จัดกิจกรรม ส่งเสริมสุขภาพเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนสร้างสุขภาพที่ดีอย่างต่อเนื่อง

(๑๒) การพัฒนาศักยภาพกำลังแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยการเตรียมทรัพยากรมนุษย์ให้มีทักษะสูงโดยเฉพาะด้านเทคโนโลยี และการพัฒนานวัตกรรมให้พร้อมรองรับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของพื้นที่ตามนโยบายรัฐบาลและศักยภาพ ของพื้นที่ อาทิ โครงการเมืองต้นแบบที่ ๔ เมืองอุตสาหกรรมก้าวหน้าแห่งอนาคต การพัฒนา เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดนราธิวาส โครงการศูนย์กลางพลังงานของภาคใต้ (Energy Hub) โครงการศูนย์กลางธุรกิจและอาหารฮาลาล (Business and Food Halal Hub) ระดับประเทศและนานาชาติ การพัฒนาด้านคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาแรงงานไทยในประเทศมาเลเซียที่ลักลอบเข้าไปทำงานอย่างผิดกฎหมายให้มีการดำเนินการอย่างถูกต้องรวมถึงการเพิ่มทักษะฝีมือแรงงานให้ตรงกับความต้องการของตลาดเพื่อยกระดับรายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ให้ดีขึ้นทัดเทียมพื้นที่อื่นของประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน

๔.๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมให้กับประชาชนทุกกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและลดความเหลื่อมล้ำทุกมิติ

แนวทางการดำเนินงาน รวม ๗ แนวทาง ประกอบด้วย

(๑) เสริมสร้างสถาบันครอบครัวให้เข้มแข็งและมีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีภายใต้บริบทสังคมพหุวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นการสร้างงานสร้างอาชีพให้ทุกครอบครัวมีรายได้เพียงพอเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว สามารถให้การศึกษา และเติบโตใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีคุณภาพ การเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน บริการและสวัสดิการทางสังคม และกระบวนการยุติธรรม การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะเพื่อป้องกันการเจ็บป่วยและเข้าถึงการรักษาอย่างถูกต้อง การนำหลักธรรมทางศาสนาใช้ในการเสริมสร้างความอบอุ่นในครอบครัว การช่วยเหลือด้านอาชีพและดูแลกลุ่มแม่วัยใสและกลุ่มครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว การส่งเสริมบทบาทความเท่าเทียมในครอบครัว และสนับสนุนการสร้างหลักปฏิบัติที่ถูกต้องตามแนวทางของศาสนาโดยร่วมดำเนินการผ่านกลไก บ้าน-โรงเรียน-มัสยิด (บรม) และ บ้าน-วัด-โรงเรียน (บวร)

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพและสร้างหลักประกันด้านรายได้แก่ประชาชนทุกกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มที่มีฐานะยากจนและขาดโอกาสเพื่อยกระดับรายได้ให้สูงขึ้น และลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้กับพื้นที่อื่นของประเทศ โดยบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ และองค์กรภาคประชาสังคมผ่านกลไกประชารัฐ ในการให้ความรู้และฝึกทักษะอาชีพให้กับประชาชนโดยเฉพาะกลุ่มคนยากจนและขาดโอกาสให้มีโอกาสประกอบอาชีพตามความถนัดของตนเองหรือประกอบอาชีพตรงกับความต้องการของตลาด การเพิ่มขีดความสามารถของแรงงานในพื้นที่ เพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพและยกระดับรายได้ให้สูงขึ้นทัดเทียมกับพื้นที่อื่นของประเทศ การสนับสนุนให้เกษตรกรรายย่อยที่ไร้ที่ดินทำกินได้มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง รวมทั้งการสร้างหลักประกันด้านรายได้ให้กับประชาชนทุกกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มที่มีฐานะยากจนและขาดโอกาสอย่างทั่วถึง และเหมาะสม

(๓) เสริมสร้างกระบวนการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งพึ่งตนเอง การสร้างภูมิคุ้มกันชุมชน และลดความเหลื่อมล้ำระหว่างชุมชน โดยการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างครอบครัว สถานศึกษา ศาสนสถานแต่ละศาสนา และองค์กรและกลุ่มพลังต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อร่วมสร้างชุมชนให้เข้มแข็งและสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเฉพาะชุมชนเสี่ยงและชุมชนเปราะบาง อาทิ ชุมชนไทยพุทธ ชุมชนที่มีปัญหายาเสพติด การส่งเสริมการบริหารจัดการกิจกรรมของชุมชนในรูปแบบกลุ่มหรือกองทุนต่าง ๆ อาทิ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มพัฒนาอาชีพ กลุ่มสตรี กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มเกษตรอินทรีย์ กองทุนหมู่บ้าน การจัดสวัสดิการชุมชน การจัดให้มีที่ดินทำกินชุมชน และสามารถกำหนดประเด็นปัญหาและแก้ไขปัญหาด้วยชุมชนเอง โดยจะขอความช่วยเหลือจากภาครัฐเฉพาะส่วนที่เกินขีดความสามารถของชุมชนในการแก้ไขปัญหาเท่านั้น การสร้างเครือข่ายระหว่างชุมชนและการร่วมมือกับภาคีอื่น อาทิ ภาคประชาสังคม ให้ทำงานร่วมกันอย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาชุมชนน่าอยู่อย่างจริงจังทั้งระดับชุมชน หมู่บ้าน ตำบล และจังหวัด เพื่อเป็นรากฐานการพึ่งพาตนเอง การจัดการตนเอง และลดความเหลื่อมล้ำระหว่างชุมชน

(๔) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริการของรัฐให้ประชาชนเข้าถึงอย่างสะดวกและทั่วถึง โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานพร้อมด้วยระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่จำเป็นในชุมชนและหมู่บ้านที่มีปัญหาความเดือดร้อนด้านน้ำกินน้ำใช้หรือมีปัญหาทางด้านสาธารณสุขมูลฐาน การพัฒนาสถานศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการของคนทุกกลุ่ม การอุดหนุนอุปกรณ์การเรียนรู้แก่นักเรียนที่ยากจน และขาดโอกาส การพัฒนาระบบบริการภาครัฐและสนับสนุนกลุ่มจิตอาสาเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาชุมชนเปราะบางต่าง ๆ อาทิ ผู้สูงวัย กลุ่มผู้มีรายได้น้อย กลุ่มคนด้อยโอกาส การสนับสนุนให้มีเครือข่ายเทคโนโลยีการสื่อสารระบบอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทุกชุมชนโดยเฉพาะชุมชนในพื้นที่ห่างไกล และการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ มีความสะดวก รวดเร็ว ได้มาตรฐาน และรองรับคนทุกกลุ่ม

(๕) พัฒนาระบบบริการสาธารณสุขทุกระดับให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และประชาชนได้รับบริการอย่างทั่วถึง โดยขยายและเพิ่มประสิทธิภาพบริการสุขภาพให้รองรับผู้มาใช้บริการอย่างทั่วถึง ปรับปรุงสถานพยาบาลทั้งโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลจังหวัด โรงพยาบาลอำเภอ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้มีอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่เพียงพอและทันสมัย เพิ่มประสิทธิภาพและบทบาทโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโดยเน้นการป้องกันมากกว่าการรักษา พัฒนาค่ายหมอประจำตัวตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งประกอบด้วย หมอเวชปฏิบัติครอบครัว หมอสาธารณสุข และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เพื่อดูแลทุกครอบครัวในทุกระดับของการเจ็บป่วยอย่างทั่วถึง พัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉินและระบบส่งต่อผู้ป่วยที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งยกระดับโรงพยาบาล ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นศูนย์ความเป็นเลิศทางการแพทย์ (Center for Medical Excellence) รวมทั้งเร่งผลิตบุคลากรทางการแพทย์ให้เพียงพอ

(๖) จัดให้มีระบบฐานข้อมูลและเครื่องมือเพื่อค้นหากลุ่มเป้าหมายคนยากจน ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบางต่างๆ ที่มีความถูกต้อง แม่นยำ และทันต่อสถานการณ์ โดยการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและเครื่องมือค้นหาคนจน ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบางต่าง ๆ โดยใช้ฐานข้อมูลจาก Thai People Map and Analytics Platform (TPMAP) ที่สามารถแสดงผลและระบุตำแหน่งได้อย่างชัดเจนและแม่นยำว่าคนจนอยู่ที่ใด

จนด้วยสาเหตุใด นำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนทุกมิติ การเข้าถึงสวัสดิการภาครัฐ ความไม่เสมอภาค และไม่ได้รับความเป็นธรรมได้อย่างตรงจุดและตรงกลุ่มเป้าหมาย การให้ความสำคัญ กับการแก้ไขปัญหา อย่างบูรณาการจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง การเพิ่มบทบาทของท้องถิ่น และชุมชนในการช่วยระบุด่วนคนจน ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบางต่าง ๆ รวมถึงการเชื่อมโยงฐานข้อมูลของภาครัฐให้เป็นเครือข่ายที่สมบูรณ์ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

(๗) เสริมสร้างบทบาทของสตรีและเยาวชนในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นรูปธรรม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของสตรีและเยาวชนให้มีความรู้ความสามารถและมีบทบาทเป็นพลังขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในทุกมิติการสนับสนุนการรวมกลุ่มสตรีและเยาวชนให้มีความเข้มแข็งและมีบทบาทเป็นผู้นำขับเคลื่อนกิจกรรมสาธารณะที่เกิดประโยชน์ต่อคนในสังคม การส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย การส่งเสริมอาชีพสตรีและสนับสนุนให้มีบทบาทบริหารงานในองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งรัฐและเอกชนเพิ่มมากขึ้น และการสนับสนุนให้เยาวชนได้มีพื้นที่ทำกิจกรรมและแสดงออกอย่างอิสระและสร้างสรรค์ภายใต้บริบทของสังคมพหุวัฒนธรรมที่ดงาม รวมทั้งมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชนและสังคมเพิ่มมากขึ้น

๔.๕ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

แนวทางการดำเนินงาน รวม ๘ แนวทาง ประกอบด้วย

(๑) ให้ความสำคัญกับการสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจต่อนโยบายและแนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ถูกต้อง โดยมุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ทุกภาคส่วนเกิดความเข้าใจต่อนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ แนวทางปฏิบัติที่ยึดแนวทางพระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” แนวทางสันติวิธี กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน หลักนิติธรรม และสิทธิมนุษยชนที่ถูกต้อง

(๒) พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศกลางด้านการพัฒนาให้ทันสมัยและมีเครือข่ายคลังข้อมูลที่มีประสิทธิภาพสูง โดยมุ่งเน้นการรวบรวม กลั่นกรองและจัดเก็บข้อมูลสำคัญในแต่ละด้านแต่ละพื้นที่ที่เป็นประโยชน์ต่อการสนับสนุนการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ครอบคลุมในทุกมิติและถูกต้อง และพัฒนาระบบบูรณาการฐานข้อมูลสารสนเทศกลางให้เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลด้านการพัฒนาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและฐานข้อมูลด้านความมั่นคงของหน่วยงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้สู่การเป็น “เครือข่ายคลังข้อมูล” ที่มีประสิทธิภาพสูงเพื่อให้ทุกหน่วยงานของภาครัฐสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ

(๓) เสริมสร้างความเข้าใจกับประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง โดยการสนับสนุนให้ภาครัฐสื่อสารด้วยชุดข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสร้างความเข้าใจต่อประชาชนทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควบคู่กับการส่งเสริมการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนในการกรองข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเพื่อป้องกัน

การหลงเชื่อข้อมูลที่ไมถูกต้องและเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนจากการเผยแพร่ข่าวหรือข้อมูลปลอม (Fake News) รวมทั้งการชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามนโยบายรัฐ และการแก้ไขเรื่องที่เป็นข้อห่วงกังวลของสังคมทั้งในและนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและทันต่อเวลา

(๔) เสริมสร้างขีดความสามารถของนักประชาสัมพันธ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งในระดับหน่วยงาน ชุมชน และบุคคลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสาร โดยสนับสนุนให้มีเครื่องมือและอุปกรณ์ทำสื่อที่ทันสมัย เหมาะสม และเพียงพอ การพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้ผู้ผลิตสื่อของหน่วยงาน ผู้ผลิตสื่อสาธารณะ ผู้ผลิตสื่อเผยแพร่คำสอนศาสนา ผู้ผลิตสื่อชุมชน และผู้ผลิตสื่อส่วนบุคคล โดยเฉพาะผู้ผลิตสื่อผ่านสังคมออนไลน์ เพื่อสามารถผลิตสื่อที่มีเนื้อหาสาระเชิงบวก มีความหลากหลาย ทันสมัย และสื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้ ประสบการณ์ และโลกทัศน์ของคนในพื้นที่ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความสามารถในการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก รวมทั้งเกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมให้ยุติแนวคิด และวิธีการใช้ความรุนแรง ซึ่งจะทำให้การสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจกับประชาชนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ รวมทั้งภาคส่วนต่าง ๆ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(๕) พัฒนารูปแบบการสื่อสารให้ครอบคลุมทุกช่องทางเพื่อนำเสนอข้อมูลข่าวสาร สู่ภาคประชาชนอย่างถูกต้อง รวมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและแสวงหาความจริงร่วมกันระหว่างภาครัฐ และประชาชน โดย

(๕.๑) พัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์เชิงรุกด้วยการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ ด้วยภาษาที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมายผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชน ทั้งสื่อหลัก และสื่อทางเลือกต่าง ๆ โดยนำเสนอข้อมูลผ่านช่องทางต่าง ๆ ทั้งระบบออฟไลน์และออนไลน์ ได้แก่ วิทยุหลัก วิทยุชุมชน โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อดิจิทัลแพลตฟอร์ม อาทิ เฟสบุ๊ก ทวิตเตอร์ อินสตาแกรม สื่อบุคคลที่มีอิทธิพลทางความคิดและการดำเนินชีวิต อาทิ ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน ผู้นำสตรี ผู้นำเยาวชน ยูทูบเบอร์ การประยุกต์ กิจกรรมและการละเล่นท้องถิ่นเพื่อการสื่อสาร อาทิ ลิเกฮูลู มโนราห์ กีฬา การสื่อสารผ่านเจ้าหน้าที่รัฐที่ปฏิบัติใกล้ชิดกับพื้นที่และชุมชน เช่น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) บัณฑิตอาสาพัฒนาตามุดุมิ เป็นต้น เพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่ การสนับสนุนให้สถานีวิทยุตำบลเป็นช่องทางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องระดับพื้นที่ และการสนับสนุนการเชื่อมโยงเครือข่ายการสื่อสารอย่างเป็นระบบ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ถูกต้องและเสริมสร้างความเข้าใจร่วมกันเพื่อป้องกันข่าวสารที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งในชุมชนและระหว่างชุมชน และเกิดความเข้าใจผิดหรือสร้างความรู้สึกทัศนคติในเชิงลบต่อผู้คน และสถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

(๕.๒) ปรับรูปแบบและช่องทางการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและแสวงหาความจริงร่วมกันระหว่างภาครัฐกับประชาชน โดยเพิ่มช่องทางการสื่อสารที่ประชาชนสามารถสื่อสารกลับ (2 Ways Communication) หรือแสดงความคิดเห็น (Comments) ต่อการเสนอข้อมูลข่าวสารของภาครัฐได้แบบทันที (Real time) โดยเฉพาะการสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ เช่น เฟสบุ๊ก ยูทูบ เป็นต้น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและนำเสนอมุมมองใหม่ ๆ ซึ่งจะทำให้ภาครัฐได้ข้อมูลอย่างรอบ

ด้านและเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารและขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(๖) เสริมสร้างสถานะแวดล้อมที่เอื้อต่อกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขชายแดนใต้ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยการเสริมสร้างการรับรู้และสร้างความเข้าใจก่อนนโยบาย เป้าหมาย และความก้าวหน้าการดำเนินงานพูดคุยเพื่อสันติสุขชายแดนใต้ให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ และการพัฒนาความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์กับต่างประเทศในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ วิธีการ แนวทาง และการพัฒนากลไกเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(๗) สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างถูกต้องกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ โดยการมุ่งสร้างความเข้าใจต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้กับต่างประเทศ องค์กรเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน รวดเร็ว และทันกับความผันแปรของสถานการณ์ การแสวงหาความร่วมมือกับองค์กรและภาคีต่าง ๆ ผ่านกลไกความร่วมมือกับต่างประเทศในทุกมิติเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ การพัฒนาความสัมพันธ์กับต่างประเทศที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยให้ความสำคัญกับมิตรประเทศที่สนับสนุนการปกป้องผลประโยชน์ของชาติไทย และการผลิตข่าวประชาสัมพันธ์ส่งไปยังสถานทูตไทยในต่างประเทศ องค์กร ชุมชน และกลุ่มนักศึกษาไทยในต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง

(๘) สนับสนุนการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางด้านวิชาการระหว่างหน่วยงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานด้านความมั่นคง หน่วยงานด้านการพัฒนา หน่วยงานทางวิชาการ และสถาบันการศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารจัดการและการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดตามเป้าหมาย

๔.๖ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

แนวทางการดำเนินงาน รวม ๙ แนวทาง ประกอบด้วย

(๑) การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานภาครัฐเพื่อให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง รวดเร็ว เท่าเทียมกัน และโปร่งใส โดยให้ทุกหน่วยยึดหลักยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เขาถึง พัฒนา” “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” และหลักประสานนโยบายในล้นเกล้ารัชกาลที่ ๖ ซึ่งวางสำหรับปฏิบัติราชการมาเป็นกรอบแนวทางหลักในการปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นการให้บริการภาครัฐที่สามารถอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนทุกกลุ่มผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง รวดเร็ว และเท่าเทียมกัน สนับสนุนให้ภาครัฐนำเทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้การปฏิบัติงานและการให้บริการประชาชนอย่างเหมาะสม

และปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับภาคราชการ เป็นที่ไว้วางใจ และเป็นที่ยอมรับให้กับประชาชนทุกกลุ่มอย่างแท้จริง

(๒) การเฝ้าระวังและป้องกันการทุจริตในทุกหน่วยงาน โดยส่งเสริมให้มีการบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาล มีความโปร่งใส มีมาตรการ แนวทาง และกลไกในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ในการเฝ้าระวังและป้องกันการทุจริต ตลอดจนการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ในการติดตามและเฝ้าระวังการทุจริต

(๓) สนับสนุนให้ทุกหน่วยงานมีการจัดทำฐานข้อมูลที่มีคุณภาพและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ โดยมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานและบริหารการตัดสินใจให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่องานราชการ และทำให้ภาครัฐสามารถดำเนินงานตามภารกิจได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น รวมทั้งเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารภาครัฐที่เป็นประโยชน์ผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก

(๔) เพิ่มประสิทธิภาพการประสานแผนและบูรณาการงบประมาณในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเชื่อมโยงแผนงานโครงการด้านความมั่นคงและด้านการพัฒนาของส่วนราชการให้หนุนเสริมและเติมเต็มให้เกิดความสมบูรณ์อย่างไร้รอยต่อ การนำยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้บูรณาการเข้ากับภารกิจของหน่วยงาน และบูรณาการงบประมาณของส่วนราชการที่ดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ทุกระดับทุกมิติให้ครอบคลุมการพัฒนาจากต้นน้ำสู่ปลายน้ำ ลดความซ้ำซ้อนของแผนงานโครงการและงบประมาณ และวางระบบการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ และสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนสนับสนุนการกระจายอำนาจและเพิ่มศักยภาพให้แก่องค์กรส่วนท้องถิ่นให้มีบทบาทร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่เพิ่มมากขึ้นเพื่อให้การบูรณาการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้บรรลุเป้าหมายได้ตามที่กำหนด

(๕) บูรณาการทุกหน่วยงานร่วมสนับสนุนภารกิจของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้ “พระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓” โดย

(๕.๑) ส่วนราชการต่างๆ ทุกระดับทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นให้ความร่วมมือและร่วมสนับสนุนภารกิจของ ศอ.บต. ในการอำนวยการ บริหารจัดการ การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรมนุษย์ การบริหารจัดการภาครัฐและการพัฒนาเพื่อความมั่นคง ด้วยการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของทุกหน่วยงาน เชื่อมต่อช่องทาง เสริมการทำงานให้เกิดความต่อเนื่อง เร่งรัด ผลักดันการดำเนินงานของหน่วยต่างๆ ให้เป็นไปตามแผนงานและเป้าหมาย เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” อย่างเป็นรูปธรรมร่วมกับภูมิภาคอื่น ๆ

(๕.๒) ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องพิจารณาถ่ายโอนอำนาจการบริหารราชการแผ่นดินจากราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาค ไปยัง ศอ.บต. อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการบริหารส่วนราชการแผ่นดินที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานในพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานด้านการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาจังหวัด

ชายแดนภาคใต้เป็นไปด้วยความสะดวกและคล่องตัวมากยิ่งขึ้น สามารถแก้ไขปัญหาเร่งด่วนได้อย่างรวดเร็วและทันต่อสถานการณ์

(๖) สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรภาครัฐให้เป็นคนเก่งคนดีและสนับสนุนให้มีองค์กรต้นแบบที่มีผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติงานสูง โดยสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีจิตอาสา มีความรู้ และเป็นคนเก่ง ร่วมกับการบรรจุข้าราชการที่มีความรู้ความสามารถ และสามารถปฏิบัติงานร่วมกับทุกภาคส่วนด้วยความอดทน เสียสละ ทุ่มเท และเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด โดยยึดภารกิจแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อความสันติสุขของประชาชนในพื้นที่เป็นตัวตั้ง รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดองค์กรต้นแบบทุกระดับตั้งแต่ระดับท้องถิ่นถึงระดับจังหวัด เพื่อเป็นตัวอย่างเรียนรู้ด้านการพัฒนาขององค์กรที่มีสัมฤทธิ์การปฏิบัติงานสูงและสร้างขวัญกำลังใจให้กับองค์กรและผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่

(๗) ปรับปรุงพัฒนากฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และข้อปฏิบัติให้เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตวัฒนธรรมและความจำเป็นของพื้นที่ โดยสนับสนุนให้หน่วยงานต่างๆ ปรับปรุงและพัฒนากฎระเบียบ คำสั่ง และข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐฝ่ายต่าง ๆ ให้เกิดความเหมาะสมและเอื้อต่อการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ และวิถีชีวิตของประชาชนเป็นสำคัญ

(๘) ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานการศึกษาวิจัยทางวิชาการเพื่อประกอบการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยส่งเสริมให้ภาคการศึกษาและภาคส่วนอื่น ๆ ที่มีศักยภาพได้มีการศึกษาและวิจัยที่ตอบโจทย์การแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สนับสนุนให้มีเครือข่ายทางวิชาการ ทั้งในและนอกพื้นที่ และส่งเสริมการนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม

(๙) ยกกระดับสถาบันพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายพลเรือนซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้ ศอ.บต. ให้เป็นสถาบันหลักผลิตบุคลากรเพื่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการฝึกอบรมและพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายพลเรือนและผู้นำทุกภาคส่วนอย่างเป็นระบบ และครบวงจร โดยจัดหลักสูตรและกิจกรรมอบรมและพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ บนฐานข้อมูลงานศึกษาวิจัยและงานวิชาการที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ ทันต่อสถานการณ์ และทันสมัย และมีบทบาทในการเสริมสร้างขวัญกำลังใจ และเชิดชูเกียรติ สำหรับบุคลากรที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น

๗. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๗ การวางระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยประชาชนมีส่วนร่วม

แนวทางการดำเนินงาน จำนวน ๖ แนวทาง ประกอบด้วย

(๑) วางระบบบริหารจัดการเพื่อคุ้มครองพื้นที่ป่าอย่างจริงจังร่วมกับการพัฒนาป่าชุมชนผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดย

(๑.๑) การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดและจริงจังเพื่อคุ้มครองคุ้มครองพื้นที่ป่า พื้นที่อนุรักษ์ พื้นที่ชุ่มน้ำ และพื้นที่ชายฝั่งทะเล และเร่งฟื้นฟูสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมโดยเฉพาะพื้นที่ป่าต้นน้ำ ป่าชายเลน เพื่อรักษาสมดุลนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพให้เอื้อต่อการใช้ประโยชน์ในการพัฒนา เศรษฐกิจ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างยั่งยืน ควบคู่กับการพัฒนาป่าชุมชนและขยายผลสู่ธนาคารต้นไม้และพันธุ์พืชเพื่อการอนุรักษ์ ใช้ประโยชน์ และเป็นแหล่งศึกษา เรียนรู้ธรรมชาติ โดยน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและพระราชดำริปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในหลวงรัชกาลที่ ๙ มาปรับใช้ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ และป่าชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม

(๑.๒) การปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การแก้ไขปัญหา การบุกรุกครอบครองที่ดินสาธารณะประโยชน์และพื้นที่อนุรักษ์อย่างผิดกฎหมาย และการวางระบบป้องกัน และแก้ไขปัญหาไฟป่าโดยเฉพาะพื้นที่ป่าอนุรักษ์และป่าพรุในพื้นที่อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

(๒) ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และเป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม โดยวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างเป็นระบบ ได้แก่ พื้นที่ป่า พื้นที่แหล่งน้ำ พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่อุตสาหกรรม และพื้นที่ชุมชนและสิ่งก่อสร้าง ให้สอดคล้อง และรองรับกับรูปแบบการใช้ที่ดินในกิจกรรมต่าง ๆ แนวโน้มการพัฒนาเศรษฐกิจจากการขับเคลื่อนโครงการ เมืองต้นแบบทั้ง ๔ เมือง และการขยายตัวของประชากรในอนาคต เพื่อให้การใช้ทรัพยากรดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและเกิดความยั่งยืน ไม่เสื่อมโทรมและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในอนาคต

(๓) วางระบบบริหารจัดการน้ำเพื่อป้องกันความเสียหายพื้นที่เศรษฐกิจและสร้างความมั่นคง ด้านทรัพยากรน้ำ โดยการเพิ่มประสิทธิภาพและการวางระบบการบริหารจัดการน้ำพื้นที่จังหวัดชายแดน ภาคใต้ระดับลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง) เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะพื้นที่ป่าต้นน้ำ การพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบชลประทานการกักเก็บและกระจาย น้ำจากเขื่อน อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำตามธรรมชาติเพื่อให้มีน้ำเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว การวางระบบป้องกันและรองรับปัญหาภัยธรรมชาติในพื้นที่ อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ อุทกภัย น้ำป่าไหลหลาก รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชน/ชุมชนมีความรู้ความสามารถ ในการป้องกันและจัดการภัยพิบัติในชุมชนด้วยตนเอง

(๔) เร่งฟื้นฟูอ่าวปัตตานีและจัดระเบียบการใช้ประโยชน์พื้นที่ชายฝั่งทะเลเพื่อความยั่งยืนของ ทรัพยากร โดยเร่งฟื้นฟูอ่าวปัตตานีให้มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมประกอบอาชีพประมง การเพาะเลี้ยงชายฝั่ง และการเดินเรือ สนับสนุนการใช้เครื่องมือทำประมงชายฝั่งและประมงพาณิชย์ที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม การจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลหรือปะการังเทียมเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำตามแนวชายฝั่ง ทะเลให้มีความอุดมสมบูรณ์ขึ้น การควบคุมกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศ อาทิ การก่อสร้าง ที่อยู่อาศัย การขยายตัวของชุมชน ระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน การวางแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในพื้นที่จังหวัดปัตตานีและนราธิวาสเชิงบูรณาการโดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

การควบคุมการทำประมงผิดกฎหมายอย่างจริงจัง รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังดูแลรักษาและจัดสรรการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในชุมชน

(๕) ส่งเสริมการพัฒนาและการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกอย่างจริงจังเพื่อลดปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเพิ่มศักยภาพความมั่นคงและยั่งยืนด้านพลังงานให้กับพื้นที่ โดยการส่งเสริมการผลิตก๊าซชีววมวลจากพืชพลังงานและเศษวัสดุเหลือใช้ เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ไม้ เป็นต้น เพื่อใช้ในครัวเรือน ชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน รวมถึงระดับอุตสาหกรรม การพัฒนาพลังงานจากธรรมชาติที่มีศักยภาพในพื้นที่ เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม เป็นต้น เพื่อลดปริมาณการปล่อยของเสียที่เป็นสาเหตุของ “ภาวะเรือนกระจก” และ “ภาวะโลกร้อน” ควบคู่ไปกับการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์พลังงานและการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมแก่คนทุกกลุ่มอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

(๖) สนับสนุนและผลักดันป่าฮาลาบาลาเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ (World Natural Heritage) โดยสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเตรียมระบบข้อมูลของป่าฮาลาบาลาซึ่งเป็นผืนป่าสำคัญของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายทางชีวภาพจนได้รับฉายาว่า Amazon of Asia เพื่อเสนอขอรับการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลกประกาศคุณค่าในฐานะแหล่งมรดกทางธรรมชาติที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของโลก พร้อมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการป่าฮาลาบาลาอย่างเป็นระบบและการใช้ประโยชน์อย่างสร้างสรรค์ เช่น การอนุรักษ์ การศึกษาวิจัย การท่องเที่ยว เป็นต้น